

Література

1. Матіос А. В. Попередження правопорушень в сфері державного управління / А. В. Матіос // Юридична Україна. – 2006. – № 2. – 35 с.
2. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні: навч.-метод. посіб. / С. Д. Дубенко – К.: ІнЮре, 2011. – 243 с.
3. Христинченко Н. П. Застосування адміністративної відповідальності до посадових осіб / Н. П. Христинченко // Форум права. – 2011. – № 2. – 937с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність. Сутність поняття і підстави / В. К. Колпаков // Вісник прокуратури. – 2003. – № 6. – С. 75-79.

УДК 347.132.14(477)(043.2)

Новгородська І. М., Омельчук А. В., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кір'ян В. О., к.ю.н., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

На сучасному етапі розвитку нашої держави активно йде закріплення на законодавчому рівні механізму правового регулювання адміністративної відповідальності юридичних осіб. Це виявляється в ухваленні нормативно-правових актів, які зокрема регулюють залучення юридичних осіб до адміністративної відповідальності в різних сферах суспільних відносин. До таких актів зокрема відносяться: Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996; Закон України «Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994; Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України» від 16.05.1995 та інші. Велика кількість нормативно-правових актів в цій сфері свідчить про те, що адміністративна відповідальність юридичних осіб має тенденцію до глибшого і ретельнішого законодавчого закріплення. Так, спробою реформувати адміністративно-деліктне законодавство в Україні стало розроблення проекту нового Кодексу про адміністративні проступки України, в якому законодавчо закріплена адміністративна відповідальність юридичних осіб. Діяння юридичної особи вважатиметься винним, якщо воно є наслідком діянь фізичних осіб, що її представляли у відповідних відносинах. Розробники зауважують на необхідності перегляду складів існуючих адміністративних проступків в напрямку збільшення кількості діянь, що можуть бути вчинені юридичною особою.

Проаналізувавши норми Кодексу України про адміністративні правопорушення, можна зазначити, що умовою притягнення юридичної особи до адміністративної відповідальності є виявлення в діянні такої особи

ознак елементів правопорушення, встановлених законодавством. Головним таким елементом є об'єкт адміністративного правопорушення. Загальний об'єкт посягання, відповідно до нині діючого Кодексу – державний та громадський порядок, власність, права і свободи громадян, встановлений порядок управління. Кваліфікуюче значення для притягнення до адміністративної відповідальності має родовий об'єкт, який визначається правовими нормами, що вказують на елементи конкретних складів правопорушень юридичних осіб. Наступний елемент – об'єктивна сторона адміністративного правопорушення юридичної особи – це протиправне діяння (дія або бездіяльність), шкода, завдана правопорушенням і причинний зв'язок між протиправною поведінкою та завданою шкодою. С.В.Овчарова наголошує, що саме за наявності шкоди і причинного зв'язку можливо визнати юридичну особу суб'єктом адміністративного проступку й притягнути її до адміністративної відповідальності. [1, с. 17]. Але беручи до уваги нині діюче законодавство України, на думку таких авторів, як О. Т. Зима, Д. М. Лук'янець, з цим твердженням погодитись важко. Нами підтримується дана точка зору та вважаємо, що суб'єкти повинні нести адміністративну відповідальність не дивлячись на відсутність причинного зв'язку. Особливої уваги заслуговує специфіка наступного елемента правопорушення – суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення юридичних осіб. Пугінський Б. А. висловив думку, яку підтримала і С. В.Овчарова про те, що вину юридичної особи у скоєнні адміністративного проступку слід розуміти як не прикладення юридичною особою зусиль, які допускаються і вимагаються законодавством, для виконання покладених на неї обов'язків, за порушення яких передбачена адміністративна відповідальність, а також як невикористання наданих прав і можливостей для усунення причин адміністративного правопорушення [1, с. 18].

Адміністративна відповідальність юридичних осіб здійснюється на загальних принципах адміністративної відповідальності, має ознаки, які притаманні адміністративній відповідальності фізичних осіб. Вона встановлюється законами та іншими нормативними актами, норми яких утворюють самостійний інститут адміністративного права. Підставою її є адміністративний проступок – протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління [2, с. 9]. Мірою відповідальності є адміністративне стягнення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб характеризується оперативністю, застосовується за порушення норм інших галузей права – обслуговує їх; має особливе провадження. Поряд з цим, адміністративна відповідальність юридичних осіб має свої особливості. Головною особливістю є те, що до адміністративної відповідальності притягується не конкретний громадянин чи посадова особа, а в цілому підприємство, установа, організація в особі адміністрації підприємства. Об'єктивна сторона правопорушень юридичних

осіб характеризується тривалим характером проступків і повторюваністю. До заходів адміністративної відповідальності юридичних осіб Д. М. Лук'яненко, відповідно до чинного законодавства, відносить: фінансові санкції – застосовувані до юридичних осіб в адміністративному порядку стягнення, розмір яких встановлюється у грошовому еквіваленті; майнові санкції - застосовувані до юридичних осіб в адміністративному або за клопотанням органу адміністративної юрисдикції, в судовому порядку стягнення, що передбачають перехід права власності на майно, цінні папери, або інші об'єкти цивільних прав без визначення їх еквівалента; обмежувальні санкції - застосовувані до юридичних осіб в адміністративному порядку стягнення, що передбачають обмеження дієздатності юридичних осіб стосовно певних видів діяльності; організаційні санкції - застосовувані до юридичних осіб в адміністративному або за клопотанням органу адміністративної юрисдикції, в судовому порядку стягнення, що передбачають примусову реорганізацію, або припинення юридичної особи [3, с. 13]. Отже, ще однією особливістю адміністративної відповідальності юридичної особи є те, що юридична особа є потенційно деліктоспроможною (тобто здатною нести відповідальність) не тільки в цивільно-правовому, але і в адміністративному аспектах. Адже цивільно-правова відповідальність використовує тільки один напрям впливу на юридичну особу – винятково через майно. Разом з тим, адміністративна відповідальність охоплює всі вищезазначені напрями впливу.

Інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб є досить складним для розуміння. Адже не існує конкретно закріплених норм у єдиному нормативно-правовому акті, що регулювали б відносини в цій сфері. Розкиданість нормативних актів, що передбачають адміністративну відповідальність юридичних осіб, знижує її роль в механізмі боротьби з адміністративними правопорушеннями та потребує нагального реформування законодавства.

Література

1. Овчарова С. В. Матеріально-правовые проблемы административной ответственности / С. В. Овчарова // Гос. и право. – 2008. – № 7. – С. 15-26.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 31 – Ст. 9.
3. Лук'яненко Д. До проблеми систематизації заходів адміністративної відповідальності юридичних осіб / Д. Лук'яненко // Підприємство, господарство і право. – 2005. – № 11. – С. 12-16.